

**MİMAR SİNAN GÜZEL SANATLAR ÜNİVERSİTESİ,
SOSYOLOJİ BÖLÜMÜ, GÜZ DÖNEMİ SEÇMELİ DERSİ.**

***Miss Lucy & Dodo, Travis Louie, 2020.**

SOS371 HAYVANLAR VE TOPLUM

HAFTALIK DERS AKIŞI

GÜZ 2023-2024

Doç. Dr. Özlem Güçlü

ozlem.guclu@msgsu.edu.tr

*Dersin işleyişi ve yükümlülüklerine dair genel bilgiler Ders Bilgileri adıyla ayrı bir doküman olarak paylaşılmıştır. Lütfen dikkatle inceleyin.

1. 04 Ekim: Ders Bilgileri, Yükümlülükleri ve Dersin Amacı

2. 11 Ekim: Hayvanlar, İnsan Merkezilik ve Sosyolojik Düşünce

- David George Haskell (2020). ‘Ağaç Tepeleri’ ve ‘İzlemek’, *Saklı Orman Bir Biyoloğun Doğa Güncesi*, İstanbul: Ekofil, 300-303; 304-308.
- Jonathan Balcombe (2020). ‘Önsöz’ ve ‘Acı, Bilinç ve Farkındalık’, *Balıkların Bildikleri*. İstanbul: Metis, 11-16; 85-100.
- Sezai Ozan Zeybek & Hilal Alkan (2021). ‘Meyve Sineği ile %61’, *Salgın Sonrası İçin Ekolojik Manifestolar*. İstanbul: MAD, 96-101.
- Ekrem Işın (2016). ‘Dört Ayaklı Belediye: İstanbul’un Sokak Köpekleri’, *Dört Ayaklı Belediye: İstanbul’un Sokak Köpekleri*. İstanbul: İstanbul Araştırmaları Enstitüsü, 8-21.

İnceleme:

- Peter Singer (2005). ‘Hayvan Özgürleşmesinin 30.Yılı’, *Birikim*. <https://birikimdergisi.com/dergiler/birikim/1/sayi-195-temmuz-2005/2379/hayvan-ozgurlesmesinin-30-yili/5909>
- Burak Özgüner (2019). ‘Belleksizleşirken Hayvanlar’, *KaosGL*. <https://kaosgl.org/haber/burak-ozguner-in-anisina-belleksizlesirken-hayvanlar>
- Berfin Melikoğlu (2009). ‘Türkiye’de kurulan ilk hayvanları koruma derneğinin tarihsel gelişimi’. *Veteriner Hekimler Derneği Dergisi*, 80:1, 37-44.

İzleme:

- *Hayırsızada* [Chienne d’histoire] (Yön. Serge Avedikian, 2010) <https://shortsbay.com/film/chienne-dhistoire>

2. 18 Ekim: Sosyal ve Beşeri Bilimlerin ‘Hayvan Dönemeci’

- Eylül T. Alnıaçık Özyer (2021). ‘Toplumu Yeniden Düşünmek: Hayvanların Sosyolojideki Konumu’, *Akademia Doğa ve İnsan Bilimleri Dergisi*, 7(1): 163-182.

- Cary Wolfe ([2009] 2021). ‘İnsan, Her Şey Hep İnsan: Beşeri Bilimler ve “Hayvan Çalışmaları”, *KÜN Edebiyat ve Kültür Araştırmaları Dergisi*, 1(1): 58-73.

İnceleme:

- Jacques Derrida (2015). ‘Hayvanlara Karşı Suç’, *e-skop*.
<https://www.e-skop.com/skopbulten/pasajlar-hayvanlara-karsi-suc/2623>
- Giorgio Agamben (2019). ‘Başka Hayvanlarla Konuşmak’, *e-skop*.
<https://www.e-skop.com/skopbulten/pasajlar-baska-hayvanlarla-konusmak/5236>

4. 25 Ekim: Araştırma Nesnesinden Birlikte-Araştırmaya, Metodu Yeniden Düşünmek I

- Philippe Descola (2013). ‘Süreklilik Figürleri’, *Doğa ve Kültürün Ötesinde*, İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları, 9-33.
- Ezgi Burgan (2017). ‘Çoklu Türler Etnografisi: Yüz Yüze Bir Araştırma İmkânı Üzerine Düşünceler’, *Moment Dergi*, 4(1): 115-134.
- Semra Özlem Dışlı (2022). ‘Birlikte-Yaşama: Ankara’da Kediler ve İnsanlar Üzerine Çoktürlü Etnografi’, *DTCF Dergisi*, 62:2, 1657-1690.

5. 01 Kasım: Araştırma Nesnesinden Birlikte-Araştırmaya, Metodu Yeniden Düşünmek II, Konuk: Eylül T. Alınışık Özyer

- Eylül T. Alınışık Özyer. (2022). ‘Şaki’nin Öğrettikleri: Anlamlar, Sınırlar, Dünyalar’, İstanbul: Tellekt.
- Jacop Johann von Uexküll. (2023). ‘Giriş’, ‘Çevreleyen Dünya Mekanları’ ve ‘Farklı Çevreleyen-Dünyalarda Nesneye Dönüşen Özne’, *Hayvan ve İnsan Dünyalarında Keşif Gezileri*. İstanbul: Norgunk, 13-22; 23-38; 111-116.

6. 08 Kasım: Edebiyat, Hayvan Yaşamı ve Dünyalar Kurmak, Konuk: Ezgi Hamzaçebi

- Bilge Karasu ([1979]2012) . ‘Korkusuz Kirpiye Övgü’. *Göçmüş Kediler Bahçesi*. İstanbul: Metis.
- Halid Ziya Uşaklıgil ([1935]2021). ‘Zerrin’in Hikayesi’. *Geçmiş Zaman Kedileri: Türk Edebiyatından Kedi Metinleri* (1870-1950), Fatih Altuğ (der.). İstanbul: Turkuvaz.
- Ezgi Hamzaçebi (2020). ‘Hayatın Gailisi, Edebiyatın Mucizesi’. *Ecinniler*, 3.
- Fatma Aykanat (2017). ‘Antroposen Çağının Öykü Anlatıcıları: Sanat ve Edebiyat’. *Şarki*, 2, 44-57.

İnceleme:

- Ezgi Hamzaçebi (2016). ‘Yere Bakan Dualar’da Yaralı Bedenlerin Dili’. *Monograf*, 6, 178-215.
- Merve Şen, Ezgi Hamzaçebi & Sezen Kutup (2019). ‘Ekolojik-Etik Karşılaşmalar’, *Cogito*, 95-96, 241-253.

7. 15 Kasım: **Vize Sınavı (Tarih değişebilir)**

8. 22 Kasım: Sanatlar ve Hayvan Yaşamı

- Özlem Güçlü (2021). ‘Bu Filmde Hiçbir Hayvan Zarar Görmemiştir: Son Dönem Türkiye Sinemasında Hayvanlara Kötü Muamele Üzerine Bir

Tartışma', *İnsan, Hayvan ve Ötesi: Türkiye'de Hayvan Çalışmaları*, K.Özdoğan, M.F.Tatari, A.Bilgin (der.), İstanbul: Kolektif Kitap, 93-116.

- Zeynep Özkazanç (2022). 'Gerilimsiz Durumunda Bedensellik: Feminist. Sanat Pratiğinde İnsan-Hayvan İkiliği Ötesinde Temsil Olanakları', *Teorik Bakış: Dünyayı Paylaşanlar*, 15, 283-304.

İnceleme:

- Burak Özgüner (2017). 'Bienalde Hayvan Hakları: Sanatta Her Şey Mübah mı?', *bianet*.
<https://m.bianet.org/biamag/sanat/191173-bienalde-hayvan-haklari-sanatta-her-sey-mubah-mi>

9. 29 Kasım: Hayvanat Bahçeleri, Eğlence Sektörü ve Hayvan Yaşamı

- Derya Acuner (2020). 'Kafesin İki Tarafı: Atatürk Orman Çiftliği Hayvanat Bahçesi'nin Hafızası', *Şehir ve Hayvan*, A. Alkan (der.), İstanbul: Patika, 147-197.
- Rumeysa Çavuş (2022). 'Aslan Cecil'i Nasıl Öldürdüm: Bir *Big-Game Hunter*'ın İtirafı', *Teorik Bakış: Dünyayı Paylaşanlar*, 15: 249-262.

İnceleme:

- Mehmet Sakıncı & Orhan Küçüker (2023). 'İlk Canlı Hayvan Koleksiyonları: Aslanhaneler', *Çekiç, Mercek ve Yelkovankuşları: Türkiye Doğa Bilimleri Tarihinden İnsanlar, Mekanlar, Anılar*. İstanbul: İş Bankası Yayınları, 16-18.
- 'Tecrit Her Canlı İçin İşkencedir', Mimarlıkta Dayanımcı Taban Hareketi, *e-skop*.
<https://www.e-skop.com/skopbulten/tecrit-her-canli-icin-iskencedir/5766>

İzleme:

- *Blackfish* (Yön. Gabriela Cowperthwaite, 2013)

10. 06 Aralık: Hayvan Deneyleri, Konuk: Gece Tezcan

- Aslıhan Niksarlı (2021). 'Primatlar, Salgınlar ve Aşı Çalışmaları Döngüsünde Ölüm Hiyerarşisi', *İnsan, Hayvan ve Ötesi: Türkiye'de Hayvan Çalışmaları*, K.Özdoğan, M.F.Tatari, A.Bilgin (der.), İstanbul: Kolektif Kitap, 167-182.
- Güray Tezcan (2021). 'Hayvan Deneylerinin Koronavirüs Pandemisiyle İmtihanı', *İnsan, Hayvan ve Ötesi: Türkiye'de Hayvan Çalışmaları*, K.Özdoğan, M.F.Tatari, A.Bilgin (der.), İstanbul: Kolektif Kitap, 183-204.

İnceleme:

- Yağmur Özgür Güven (2022). 'Bilimde Hayvan Tarihi', *Hayvan Hakları Tarihi ve Türkiye*, İstanbul: İBB, 98-125.

İzleme:

- *Ralph'i Kurtarın* [Save Ralph] (Yön: Spencer Susser, 2021)
<https://www.youtube.com/watch?v=h0LpC-Am9ak>

11. 13 Aralık: Belgesellerle Hayvan Sömürüsüne Bakmak

- Gary L. Francione ([2000] 2022). 'Ahlaki Şizofrenimizin Tedavisi: Eşit Gözetilme İlkesi', *Hayvan Haklarına Giriş: Çocuğunuz mu Köpeğiniz mi?*, İstanbul: İletişim, 177-206.

- Tom Regan (2005). 'Hayvan Hakları İçin Temel Argümanlar', *Birikim*. <https://birikimdergisi.com/dergiler/birikim/1/sayi-195-temmuz-2005/2379/hayvan-haklari-icin-temel-argumanlar/5910>

İzleme:

- *Anima* (Yön. Yusuf Emre Yalçın, 2021)
- *Ghosts in Our Machine* (Yön. Liz Marshall, 2013)

İnceleme:

- Peter Singer (2013). 'Hayvanlar Acıyı Hisseder mi?', *Hayvan Hakları ve Veganizm*, İstanbul: Kült, 89-93.

12. 20 Aralık: Endüstriyel Hayvancılık, Hayvan Yemek ve Veganlık

- David Degrazia (2006). 'Et Yeme', *Hayvan Hakları*, Ankara: Dost, 105-122.
- Derek Ryan (2019). 'Hayvanları Yemek', *Hayvan Kuramı Eleştirel Bir Giriş*, İstanbul: İletişim, 205-227.
- Valery Giroux & Renan Larue (2021). 'Karnizm: Kırılgan Bir Hegemonya' ve 'Veganların Felsefesi', *Veganizm*, İstanbul: İletişim, 13-35; 37-57.

İnceleme:

- Jonathan Safran Foer (2012). 'Öyküler Anlatmak', *Hayvan Yemek*, İstanbul: Siren, 7-24.
- Mine Yıldırım & Onur Akgül (2021). 'Pandeminin Karanlık Tarafı: İnsan, Yaban, Yeryüzü', *Polen Ekoloji*. <https://polenekoloji.org/pandeminin-karanlik-tarafi-insan-yaban-yeryuzu/>

İzleme:

- *Le sang des betes* (Yön. Georges Franju, 1949).

13. 27 Aralık: Kentte Hayvanlarla Birlikte-Yaşam, Konuk: Mine Yıldırım

- Mine Yıldırım (2019). 'Hayvan Tecritinin Dışı ve Ötesi: İstanbul'da Sürgün, Yıkım ve Şiddet Coğrafyaları', *Beyond İstanbul*, 4, 87-99.
- S. Ozan Zeybek (2020). 'Sokağa Düşenler, Aileye Katılanlar: Köpek Merkezli Bir Şehir Analizi', *Türkiye'nin Yakın Tarihinde Hayvanlar: Sosyal Bilimleri İnsan Olmayanlara Açmak*, İstanbul: Nota Bene, 93-107.

İnceleme:

- Mine Yıldırım, Cihan Uzunçarşılı Baysal (2019). 'Ekolojik Yıkım ve Kentleşme Kısacasında Görülmeyenler: Hayvanlar', *Sivil Sayfalar*. <http://www.sivilsayfalar.org/2019/03/25/ekolojik-yikim-ve-kentlesme-kiskacinda-gorulmeyenler-hayvanlar/>
- Mine Yıldırım (2023). 'Tanıklık, Sorumluluk ve İhtimam Politikası Olarak Afetlerde Hayvan Kurtarma', *Sanat Dünyamız*, 195, 22-26.
- Ekrem Işın (2016). 'Dört Ayaklı Belediye: İstanbul'un Sokak Köpekleri', *Dört Ayaklı Belediye: İstanbul'un Sokak Köpekleri*. İstanbul: İstanbul Araştırmaları Enstitüsü, 8-21.

İzleme:

- *Kedi* (Yön. Ceyda Torun, 2016).

14. 03 Ocak: Yoldaş Türler, Merak, İhtimam ve Etik Yükümlülükler

- Dona Haraway (2009). ‘Siborglardan Yoldaş Türlere: Teknobilimde Akrabalığı Yeniden Şekillendirmek, *Başka Yer*, İstanbul: Metis, 223-256.
- Oğuz Karayemiş (2023). ‘Teşekkürler Proteo, Teşekkürler Yoldaş’, *terrabayt*, 12 Şubat. <https://terrabayt.com/yasam/tesekkurler-proteo-tesekkurler-yoldas/>
- Ezgi Burgan (2022). ‘Yakari ile Akraba: Spiritüel İletişimden Çoktürlü Bir Dostluğa’, *Teorik Bakış: Dünyayı Paylaşanlar*, 15, 263-282.

İnceleme:

- Sarah Franklin (2022). ‘Manifestoyla Kalmak: Donna Haraway’le Röportaj’, *Teorik Bakış: Dünyayı Paylaşanlar*, 15, 127-146.

İzleme:

- ‘Dayanışma seçenek değil, yükümlülük: Donna Haraway’le Yeniden Dünyevileşme Çağı Üzerine Video söyleşi’ (2020). 1+1 express. <https://birartibir.org/dayanisma-secenek-degil-yukumluluk/>

Güzel bir dönem olması dileğiyle ☺

*Da Vinci'nin Kedisi, *The Vitruvian Cat* by Miownardo Da Vinci c1492, Shu Yamamoto, 2011.